

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBE Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBETƆ DÓ KPODO SISI E ƉO NA DÓ N'I LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi ƉƆ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tƆn, bƆ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwejiƉzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ nukumamƆ je nume kpodo wangbenu sen deƉee na zƆn bƆ gbeto na do tiin nyi le we nƆ dƆn alannuwiwa dee nƆ zƆn bƆ gbeto nƆ fƆn gu e, lo bƆ nu taji dee hudo gbeto Ɔ we nyi ƉƆ gbe e me gbeto le ma na nƆ mekannu Ɖo xodidƆ sin alinu kpodo nuƉidƉi lo bo na tƆn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ dandanme we e Ɖo na je hun do sen dee na zƆn bƆ gbeto na do tiin nyi le gbƆn aceƉidƉo sin alinu se na zƆn bƆ gbeto ma na lin ƉƆ emi Ɖo na Ɖe emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ é Ɖo dandanme bƆ e Ɖo na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ, Ɖo xwedowema elƆ me o weke Ɔ bi le vƆ mƆ nu je ace kpo do sisi dodo e gbeto Ɖo na Ɖo e, Ɖo meƉesunƆnyinyi kpodo susu e do na xƆ nu gbeto e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyƆnu tƆn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bƆ ye le yalƆ akƆn bonu nukƆnyinyi ni tiin lo bo na sƆ gbe Ɖagbe zinzan gbƆn meƉesunƆsi jije taji ze jijƆn ayi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbeto le Ɖo kpodo meƉesusijije taji kpo Ɖó alƆ Ɖo alƆme xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ linlin Ɖokpo Ɔ ƉuƉo nu ace, sisi kpodo meƉesunƆsi jije gbeto tƆn le, we nyi nu taji ee na zƆn bƆ mi na nyi sen elƆ le e Ɔ,

Gbeto Ɔ sin kplekple Ɖe gbeto elƆ tƆn bƆ e na ƉƆ xo do ace e gbeto Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeto elƆ na nyi su Ɖokpo tawun bƆ gbeto le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le tƆn le dee gbeto elƆ Ɖo tame na nugbo le e ni tenkƆn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meƉesunƆsi jije gbƆn nunyweyi li xo. MƆ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tƆn gbƆn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpomƆ kpodo gbe Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mƆ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖo gbeto elƆ me e kpodo tovi Ɖee sin to le kpo Ɖo acekpikpa to ene Ɔ le tƆn glƆ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbeto bi Ɖo Ɖo gbewiwa tƆn hwenu; ye Ɖo linkƆn bƆ ayi yetƆn me kpe lo bƆ ye Ɖo na do alƆ yeƉee Ɖi nƆvinƆvi Ɖohun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun ƉƆ ace, su su kpo sisi dee kpo xo e ƉƆ Ɖo gbe ta elƆ me Ɔ nyi eƉesunƆ sin nu ma Ɖe nuƉe kpo Ɖi: akƆta, sun nu, nyƆnu, gbe e nƆ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin Ɖevo see b'e nyi to metƆn le alo gbe tƆ le tƆn, ƉƆkunjiƉe, lee e ji me gbƆn e kpodo nu ƉevoƉevo ne le kpan.

Mɔ ɔkpɔ ɔ, e ɔ na kpɔn do tuto ee e ze jijn ayi ɔ to e mɛ e gosin e wu ɔ toxoɔɔ sin alinu, sɛn e ji to ɔ jijn e kpodo sɛn gbɛ ɔ tɔn deɛ ɔ nu do to ɔ nu e wɛ a, ɔ to enɛ ɔ ko jɛ eɔɛ si alo e kpo ɔ mɛkannu, alo aɛɛpikpa tɔn ma yi haɔɔji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpɔɔkpɔ ɔ na mɔ gbɛ bo nɔ eɔesu si lo bo na lɛ nyi eɔɛ.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hɛn mɛɔ ɔ mɛkannu alo mɛɔ ɔ; mɛkannuninɔ kpodo mɛɔ kpo ɔ alɔ lɛ bi mɛ ɔ sɔ ɔ ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu mɛ kpodo adakacomɛwu kpo sɔ ɔ na ɔ ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi wɛ ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Aɛ ɔkpɔ ɔ wɛ mɛ bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sɛn ɔkpɔ ɔ; mɔ ɔkpɔ ɔ mɛɔ na yi gbɛ nu walɔ e na ɔ mɛ kpo alo deɛ nyi wuɔɔɔnumɛ tɔn kpo e lo bo na wa gba sɛn e do ɔ fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi mɛɔ mɔ ɔ e yi aɛ e nyi etɔn bɔ sɛn dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'ɛ ɔ, e hɛn ɔ e na ylb hwɛ ɔ to tɔn mɛ.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mɛɔ sin to tɔn mɛ alo e na wli i alo e na su i do ganmɛ ɔ nuɔ kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E ɔ dandanmɛ bɔ e na se nu ee mɛɔ wa ɛ ɔ hwɛɔɔɔsa ɔ togumɛ kpa a kwɛɔɔɔsa enɛ ɔ wɛ ɔ na ɔ aɛ e nyi etɔn lɛ ɛ kpodo nu ɛ ɔ na wa lɛ ɛ kpo; mɔ ɔkpɔ ɔ fi enɛ ɔ wɛ e na ɔ nu e wu e ylb hwɛ ɛ ɔ ɔ.

Gbetaken 11

1. Mɛ e e vɛ nu nyanyaɔ ɔ ɛ na to ɔ yi tɔn yi wɛ hwɛ bɔ e na ba do nu lee nu lɛ yi gbɔn e cobo na ylb ɛ ɔ hwɛnukɔn; cobonu e ka na ɔ hwɛ do e e ɔ, e ɔ na n'ɛ mɛ e na sixu hwlenne ɔ hwɛnukɔn e.

2. Enyi nu e mɛɔ wa ɔ'ayi ɛ ma nyi nu e na sa sɛn do mɛ ɔ hwe enɛ nu ɔ lee sɛn ɛ ji to ɔ alo gbɛ ɔ jijn ɛ ɔ gbɔn ɛ a ɔ, ɛ ɔ na sɛn gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu mɛ ɔ lee jlo mɛ gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn lɛ ɛ ɔ. Mo ɔkpɔ ɔ e ka ɔ na ɔ winnya mɛ bo lɛ kɔn wi metɔn ɔ. Aɛ e nyi gbɛtɔ tɔn e ɔ hwlen mɛ ɔ ali enɛ ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mēde ɔ we na nɔ gbɔn bo na lē ze nɔtɛn e jlo e ɔ dɔ toɔemē.
2. Mēde dɔ jlo tɔn ɔ é sixu bē agban sin to ɔebu mē ɔi to tɔn mē ɔohun. E jlo e ɔ, e sixu lē lē kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔo e ɔo gbeya do nu mēde wē kaka bɔ ku hwɛn wan ɔ'e mē ɔ, é hɛn ɔ é na hɔn yi to ɔevomē bɔ e ɔo na yi i ɔo fi enē.
2. Amɔ enyi e mɔ ɔo mē ɔ je sɛnmē nugbo alo e tē afɔ sɛn e ji gbě e to lē bi kplekple sɔ jujɔn ayi é ji e ɔ, é sɔ ɔo aɓe bɔ e na yi i dandan ɔo to ɔevomē ă.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ bi ɔo aɓe bo na nyi toɔē sin vi.
2. E sixu hugan mēde bo de e sin tovikɛnmē ă; mɔ ɔokpo ɔ é hɛn ɔ e na zé eɔee zé ji nu to ɔevo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo ɔó wyanwyanxwe ɔ, ye hɛn ɔ, ye na da yeɔee bo dē hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsɛn yetɔn ɔo na gbē nú ye ă. Aɓe ɔokpo lē wē ye ɔo ɔò yeɔeedida hwenu kpɔnuno yetɔn alo yeɔeejodo hwenu.
2. Cobonu gbetɔ ɔē ná dà ɔē ɔ, jlo yetɔn mē nu wē é ɔó na nyi.
3. Hennu wē nyi sosyɛn nú gbetɔ sin togun; lobo togun enē ɔ kpodo aɓekpikpa to ɔ tɔn kpan ka ɔo na je hun do jĩ tɔ.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ bi, mē e ɔo ee ɔokponɔ é alo éé ɔo gbē kplekpleɔemē e, ɔo na ɔo aɓe do nudeji.
2. Nũ é nyi étɔn ɔ mēde sixu tafu i ɔu bo yi ɔo asi tɔn ă.

Gbetaken 18

Gbetɔ bi ɔo aɓe bo na lɛn nu nu é jlo e kpɔn bo d'ayimē lobo lē sɛn nu e jlo e. Aɓe enē ɔ wē zɔn bɔ tɔn lē lē ɔo togunmē alo kwenkwenmē gbɔn alɔkpa lē bi mē ɔi: nunyeyiyi, walɔ kpo yehwē sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ bi ɔo aɓe bo na lin nù é do nuwu bo ka na ɔo xo; hũn mēde ɔo na van nukun ɔó mēde ă. Mɔ dokpo ɔ, mē bi ɔo aɓe bo na se bo jlá nù é ɔo jije wē ɔo to ɔ mē kpo togudo lē é kpo. E hɛn wlenwin ɔebu ɔ, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ bi ɔo aɓe bo na yi kplé. Lobo na lē do gbě é ma na dɔn hunnyahunnya wa ă e.
2. E sixu sɔ mēde do gbɛdemē gannu gannu ă.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ bi hɛn ɔ, é na gɔ alɔ nu to tɔn bonu é na do yi nukɔn. Eye ɔesu hɛn ɔ é na nɔ nukɔn nu nuwi wa enē alo é na ɔe mē bɔ é na nɔ do tɔn mē.

2. Ace ɖokpo ɔ we me bi ɖo bo na do wa axɔsuɔ ɖo to tɔn me.

3. Jlo to ɔ tɔn we nyi linlin dodo e ji to ɔ sin acekpikpa junjɔn e. Jlo ene ɔ, e na ze wema na dɔ xwiji, do sendɛji bɔ ahizi na tɔn d'eme ă. Mɔ ɖokpo ɔ, nuwiwa ene ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema ene ɔ, e sixu nɔ yeme bo sɔ alo e le sixu sɔ ɖo togunme lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ le e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bɔ ɔ, togundeme we é ɖe. Ene ɔ wu o, nuɖe na do tagba n'i ɖo akwelinu, lanme na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɖo kpo sin alinu ă; nu ene ɔ we na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ ɖe e kpodo nuwadokpo e do todeetodee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɖo te é kpo to ɔ sin ɖɔkun le kpo we na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɖo na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é we é na wa; sen ɖokpo ɔ we na ɖo nu do me bi nu lobɔ é ka do na nɔ azɔgba ă.

2. Azɔ e meɖe wa é sin akwe we na ɖu.

3. Meɖe wa nuɖe ɔ, é na yi nuɖe d'enu dandan. Ene ɔ we na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hen hennu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na gɔ alo nu i ɖo ali ɖevonu.

4. Gbetɔ bi ɖo ace bo na dɔ azɔjigbe alo é hen ɔ é na nɔ gbe mɔhun ɖee na sixu glɔn nyɔna tɔn le n'i eme.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɔ ɖo ace bo na ɖo gbɔjehwe nu kpodo ayideɖ'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabide we é ɖɔ na wa azɔ na. E ɖo na yi azɔgbɔje hwehwe bɔ gbɔje ene me ɔ, e ka ɖo na nɔ sun akwe e.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɔ ɖo na na ɖɔ nu e na zɔn bɔ é na hwlen edee gan ɖo azɔnsi e; lobo na jla nunɔme edee tɔn kpo do hennu tɔn kpan ɖɔ; taji ɔ, ɖo nuɖuɖulinu, avɔdudolinu xɔ e me é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegblelinu. Mɔ ɖokpo ɔ, é ɖo na mɔ alɔdo ɖo do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔme nunɔ hwenu, kpukpoxɔme kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ă é bɔ kpan.

2. Vijiji kpo yɔkpɔvume nunɔ kpo bɔ ɖo na mɔ kpatakiɖe. Alɔwliwi kpo ɖo vi e ma da asu cobo ji ă le e bi we ɖo ace ɖokpo ɔ ɖo xe nya ɖo yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɔ d'ace nú wemakplɔnkplɔn bɔ wemakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan ă; hun nuvɔnnu we é ɖo na nyi. E ɖo na ɖo kplɔn kleunde vɔvɔ ene ɔ dandanme we é ɖe. Alɔlyenzo kpo alɔnuno kpaa kpo ɖo na vun kan kpé to ɔ me. Wemakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, me bi nú we é ɖo na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e je xa me ɖokpoɖokpo gbɔn e.

2. Wemakplɔnkplɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiwi we é na ba; bo na dɔn gbetɔ sin ace le yi nukɔn bo je hun dɔ yě ji. E ɖɔ ná zɔn bɔ mɔjeme kpo nuwadokpo kpo hwesɔkeme kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e ɖo bu le e sín gbě ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbe ɔ bɔ.

3. Vito, vino le we ɖo na ɖe nyi kplɔn e vi yetɔn le na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi ɔo aɛ bo ná gɔ alɔ nu tonunywe le bi; me bi ɔo na mɔ mɔ ɔagbe e ɔo alɔyenme bo na zan mɔ ɔokpo ɔ, é na sɔ so nú nukɔnyi yi nunye tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e ɔ'e me le é ɔě.

2. Nu e na tɔn sin nu e meɔe gba tame bo blo é ɔ, me ɔ tɔn we e ɔo na nyi; b'e na je hun do nu tɔn ji ɔo nujinjanlinu we à, wemawlan wlan sin alinu we à, alo alɔyen zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetɔ bi ɔo na ba tuto gbɔn nukɔnyi hennu e me ɔe e kpodo gbe ɔ bi kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xó e ɔo ɔo wema elo me ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e me gbetɔ ɔe e bɔ nukɔn yi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin me é ɔ, é ɔo na ɔo nunɔmeɔe le do wú tɔn.

2. Do aɛ e gbetɔ ɔo le sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo me ɔ, me ɔokpoɔokpo ɔo na ba jle na bo na nyi sen e na zɔn bɔ é ma na te afo aɛ nɔzo tɔn tɔn le kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn le ji kpo ji á é ɔi lee mesisi sin kplɔn byɔ gbɔn é, tuto e ji to ɔ ɔe kpo togun bi kpaa gbetɔ le tɔn sin nunɔme byɔ gbɔn e.

3. Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ ene le ɔo na xwedo su kpodo linlin to ee ɔo bu le tɔn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekpleɔe, gbetɔ godokponɔɔe na yi huzu nu e ɔo do wema elo me e ɔo alɔ tɔn ji bo na mò ten bo ɔe walɔe alo ayiɔe tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ ten bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokonunɔ ee xo e ɔo ɔo fi e bo hen gba á.
